Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR X. | Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | CHICAGO, ILL., PETEK 20. JULIJA (JULY) 1917 | ŠTEV.—NUMBER 169.

DANES SE VRŠI ŽREBANJE ZA NOVO ARMADO.

PREDSEDNIK ZA ŽENSKO VOLILNO PRAVICO.

Wilson je baje odstopil od svoje opozicije proti ženski volilni pravici in želi, da jo kongres vzakoni.

OSOJENE SUFRAŽETKE SO PROSTE.

Washington, 19. jul. — Predsednik Wilson je danes parodonil vseh 16 sufražetk, ki so dobile dni zapora zaradi agitiranja ed Belo hišo.

Washington, D. C. — V podučenih krogih govore, da predsednik zadovoljen, da je bilo obsojenih bojevitih sufražetk, ki so bile straži pred Belo hišo, in da je nehal od opozicije proti ženski volilni pravici.

Nekteri celo pravijo, da predsednik vpraša kongres, da predi državam dodatek k ustavi de ženske volilne pravice kot ko vojnega programa.

Ti glasovi so v glavnem mestu vzročili mnogo govorice in mnogibanja, če je predsednik res menil svoje stališče napram ski volilni pravici.

A. H. Hopkins iz New Jerja, progresovec, ki je delal za litev predsednika in katerega a je tudi med obsojenimi sužetkami, je bil pri predsedniku. Predsednik je razpravljal s pkinsom o rešitvi žensko volilpravice. Hopkins mu je odgovil, da je v očigled resne situaedina pametna rešitev, da se oj sprejme dodatni predlog ane B. Anthony.

Hopkins je obljubil, da pojde li senatorjev in kongresnikov se prepriča, kakšno stališče zmajo napram ženski volilni vici.

Pametni ljudje pravijo, če so e sposobne, da vzgoje sinove, morajo oditi na bojišče, se jim a dati tudi volilna pravica, da čejo svoje mnenje z volilnim kom, kako sodijo o delu zakodajcev.

F. M. LITTLE, ORGANIZATOR I. W. W., SVARI GOVERNERJA

Globe, Ariz. — F. M. Little, organizator I. W. W., je brzojavno svaril Campbella, governerja ave Arizone, da bodo člani I. W. vzeli zakon v svoje roke, deportirajo člane organizacije distrikta Globe-Miami.

Littlova brzojavka je bila poslana iz Lake Cityja in se čita:

"Razumite, da bode drhal rudkih lastnikov podvzela isto ako v Globu in Miamiju kot v beeju. Članstvo I. W. W. se je veličalo brezpostavnosti kapističnega razreda in se ne bo dalje podvrglo taki akciji. Če kot governer ne morete izvesti tave, tedaj jo vzamemo v svoroke. Ali bodete vi delali, ali ramo mi?"

V odgovoru je Campbell dejal, se ne morejo izvršiti deporta, če je v distriktu nastanjeno no vojaštvo, in da stori vse za ambo pravic državljanov.

Svoj odgovor pa zaključuje z nje:

"V odgovor na vaše nelojalne asu neprimerne grožnje vspri mojega resnega prizadevanja, napravim red in mir in dobim e moči, da ju vzdržita; na da, da bo tako vaše obnašanje strožje kaznovano od strani je avtoritete."

FARMARSKI DELAVEC JE UBIL UPRAVITELJA.

Danville, Ill. — Fred Chestnut, farmarski delavec, je ustrelil sel Stouta, upravitelja J. J. thersove farme, ker mu je denitke radi njegovega dela. Ubil je nanj iz daljave 100 jar. Po oddanem strelu je odšel Chesnut in se naznanil oblastim.

GOETHALS PRAVI, DA SE NE UMAKNE.

Načelnik za gradnjo trgovskega brodovja hoče vstrajati na svojem mestu kljub nasprotovanju od strani velikega business.

VEČNE KONFERENCE.

Washington, D. C. — Po napetosti, ki je nastala med generalom Goethalsom, ravnateljem korporacije za gradnjo pomožnega trgovskega brodovja, in Denmanom, predsednikom vladnega transportnega odbora, se je vršila konferenca, da se izravna spor. Konferenca je trajala dve uri in člani transportnega odbora so bili navzoči pri konferenci.

Po končani konferenci so naznanili, da se nadaljuje prihodnji dan. General Goethals je označil konferenco za "konferenco" iz serije konferenc, ki bodo obdržavane. Deuman je pa dejal, da se ni razvila prek "vprašalnega stadija."

Po konferenci so nekteri radovedneži vprašali generala Goethalsa, če bo res resigniral, ako mu ne dovolijo izvesti ladjedelniškega programa svobodno in brez vtikanja v njegove posle. Goethals se je nasmehnil in je dejal, da ni tiste vrste vojak, ki se umakne v ognju.

Senator Smoth iz Utah je predložil senatu rezolucijo, v kateri apelira na predsednika, da predloži izjavo senatu, iz katere je spoznati, kako sklepajo pogodbe za gradnjo ladij. Smooth je kritiziral postopanje transportnega odbora.

Washington, D. C. — General Goethals se najbrž zahvali za službo, če ne dobi proste roke pri gradnji ogromnega trgovskega brodovja iz lesa in jekla.

General je to baje povedal svojim tovarišem. Če ravnatelji korporacije za gradnjo brodovja ne izravnajo tega vprašanja in ne podele njemu oblast, da prične nemudoma z gradnjo trgovskih ladij, tedaj se Goethals, zgraditelj panamskega prekopa, prostovoljno umakne.

Predsednik je hotel to vprašanje rešiti s kompromisom, ki pa je ponesrečil.

Napravil je Denmana za najvišjo oblast pri gradnji ladij, pisal je pa generalu Goethalsu, da ga ne bo nihče oviral pri njegovem delu, in da je ta akcija le navadna formalnost.

Goethals je na podlagi tega zagotovila naznanil program za gradnjo ladij, ki ga je bil pripravljen izvajati takoj.

Denman, ki je predsednik korporacije, je zahteval detajlirane načrte, mesto da je sklical sejo ravnateljev. Med tem časom je postala korespondenca med Denmanom in Goethalsom precej obširna, v kateri je Denman vedno vpraševal Goethalsa po načrtih.

Prijatelji Goethalsa pravijo, da ga hoče Denman izpodriniti, dasiravno ga je predsednik pozval na to mesto. Goethals uživa zaupanje ljudstva in administracije, zategadelj bi težko uspel tak načrt. Dogodi se lahko, če ne bo miru in se prepir nadaljuje, da vprašajo Denmana, da se zahvali za predsedništvo.

Goethals je za ladje iz jekla, ki so danes priznane za najboljše ladje na morju. Denman zagovarja ladje iz lesa, dasiravno vedno bolj in bolj izginjajo na morju. Do danes še nimamo skušenj z lesenimi ladjami, ki bi imeli težke stroje, da jim gonijo hitro po morju. Poleg tega so predlagane lesene ladje za polovico manjše od jeklenih.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je pooblastil transportni odbor, da rekvirira ladje, ki jih vlada potrebuje za svoje potrebe.

Generalni maršal bo izžrebal 1,374.000 mož.

Ves proces bo končan v eni uri. Vihar, ki je nastal vsled napačne cenitve prebivalstva, še ni končan.

Washington, 19. jul. — Uradno se razglaša, da se vrši žrebanje vojakov za narodno armado jutri (v petek 20. julija) ob poludeseti uri predpoludne (ob poludevetih po čikaškem času). Pri žrebanju bodo navzoči vojni tajnik Baker in drugi vladni uradniki ter člani senatnega in zborničnega vojaškega odseka. Generalni maršal Crowder upa, da bo z vsem procesom gotov v eni uri in v tem času bo izžrebanih 1,374.000 mož za armado — enkrat toliko kot jih zahtevajo na prvi poziv, namreč 687,000.

Washington, D. C. — Senatorji in kongresniki še vedno kritizirajo vlado, ker je bilo prebivalstvo severnih držav cenjeno številnejše kot v južnih, kljub temu pa naznanja vrhovni maršal Cowder, da se izžrebanje vrši po načrtu, mogoče v petek dopoldan.

Vihar, ki je vstal radi cenitve prebivalstva in po kateri bo več mož in fantov iz severnih držav kot iz južnih vzetih k vojakom, je prisilil upravo, da je prešla v defenzivo. Če vihar ne poleže, bo mogoče administracija prisiljena, da izravna cenitvene številke, če ne pri prvem naboru, pa pri drugem.

Kongres Madden iz Illinoisa pravi, če se stvar pravično ne izravna, da predloži rezolucijo, v kateri zahteva, da se obtoži trgovskega tajnika Redfielda, ki je odgovoren za delo števnega urada.

Kongresnik McCuloch iz države Ohio je predložil rezolucijo, v kateri zahteva, da trgovski department poda razloge, zakaj je cenil prebivalstvo v severnih državah višje kot v južnih.

Mejtem ko tuli vihar kritike proti administraciji, je vrhovni maršal Crowder povedal časnikarjem, da je vse delo, ki je potrebno za izžrebanje nove armade, bilo dokončano v sredo večer.

Izžrebanje prične, ko bodo poročila iz vseh držav v Washingtonu, ne glede na to, kakšno akcijo podvzame kongres glede določenega števila rekrutov za države in mesta, če kongres ne osvoji zaključka, ki direktno ovira delo vojnega departmenta.

V vojnem departmentu so upali, da dobe do srede zvečer poročila iz vseh držav in da prične izžrebanje novincev v četrtek zjutraj. Toda v sredo zvečer še ni bilo poročila iz petih držav —New York, Pennsyvanije, Missourija, Michigana in Mississippija, in preložiti je bilo treba izžrebanje do petka pod pogojem, če bodo vsa poročila v Washingtonu.

Izžrebanje se bo vršilo na dvojen način. Ena serija številk velja za može in fante, ki bodo v kratkem času poklicani pod orožje, druga serija velja za gotove grupe, ki bodo poklicane v vojaško službo.

Mnogi vprašujejo, zakaj se ne izvrši izžrebanje nove armade, preden so poročila iz vseh držav v Washington. Za to ima vojni department svoje vzroke. Če bi n. pr. bile štveilke vlečene, preden jih sporoče v Washington, se lahko dogode sleparije. Ravnotako ne bodo objavljena navodila v detajlih za obrambo javnosti, ki jamčijo, da se bodo vršili nabori nepristransko, dokler ne bodo poročila iz vseh držav v Washingtonu.

Nasledunja tablica nam daje pregled, koliko vojakov bi morale dati države po aktualnem prebivalstvu in koliko po cenitvi iz števnega urada:

	Število za aktualo prebival.	Število za cenjeno prebival.
Južne države.		
Alabama	25,920	21,300
Arkansas	19,367	17,452
Dist. o. Columbia	4,048	3,796
Georgia	31,752	27,209
Kentucky	26,250	22,152
Louisinana	20,360	18.481
Maryland	15,061	14,139
Mississippi	21,672	16,429
Missouri	37,604	35,461
New Mexico	4.644	3,856
North Carolina	26,692	23,486
Oklahoma	25,107	19,943
South Carolina	18,016	15,147
Tennessee	25,269	22,158
Texas	49,510	48,116
West Virginia	15,4888	14,848
Severne države.		
California	33,212	34,907
Connecticut	13,j73	18,094
Illinois	68,366	79,094
Iowa	24,393	25,465
Massachusette	41,402	43,109
Michigan	33,937	43,936
Minnesta	25,355	26,z21
Montana	5,184	10,423
New Jersey	33,050	35,623
New York	114,695	122,424
Ohio	57,150	66,474
Pennsyvania	94,150	66,474
Wisconsin	27,709	28,199

Številke povedo jasno, da je bilo severnim državam odločeno višje število rekrutov kot južnim.

BOGATINI NE ODIDEJO NABORU.

Washington, D. C. — Če kongres sprejme resolucijo kongresnika Tague iz Massachusettsa, tedaj ne odidejo bogatini vojaškemu naboru, ki igrajo rokodelce v vladnih municijskih tovarnah.

Rezolucija pravi, če se dokaže, da delajo sinovi bogatinov v municijskih tovarnah kot rokodelci ali pisarji za nizko mezdo, ali če opravljajo tako delo nesposobni možje, tedaj morajo taki možje ali fantje k vojaškemu naboru. Od vojaškega nabora naj bodo izvzeti le pravi rokodelci, ki so sposobni izvrševati tako delo.

Rezolucija dokazuje, da se nekateri sinovi bogatinov skušajo oprostiti vojaške službe na zvijačen način. Kongresniku so morali biti znani taki slučaji, da je predložil rezolucijo, ki prisili tudi sinove bogatnov v vojaško suknjo.

ŠUMARJI SO ZASTAVKALI.

Aberdeen, Wash. — V okraju Grays Harbor so zastavkali šumarji v trinajstih naseliščih. Lesni baroni so zaprli naselišča.

Lesni delavci in šumarji zahtevajo osemurni delavnik na žagah in deveturni delavnik v šumi. Delovni čas v šumi se naj jim šteje od odhoda do prihoda v naselišče.

V šumi in na žagah zdaj delajo deset ur. Lesni baroni prihajajo s starim in piškavim izgovorom, da ne morejo skrajšati delavnega časa. "Če skrajšajo delavni čas," pravijo lesni baroni, "ne morejo konkurirati lesnim baronom na jugu."

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno in vroče. Nespremenjena temperatura, ki je v zadnjih 24 urah narasla na 86.

NEMŠKI DELAVCI ZAHTEVAJO MIR.

185 oseb obsojenih v ječo vsled kruhnih izgredov v Dusseldorffu. Delavci protestirajo.

KRITIČEN DAN V NEMČIJI.

Amsterdam, 19. jul. — Iz Berlina poročajo, da se je 221 poslancev v nemškem državnem zboru izreklo za mir brez aneksij in odškodnin. (Rajhstag ima 397 poslancev).

Kodanj, Danska. — Semkaj poročajo privatno, da je v Duesseldorffu proglašeno vojno stanje vsled živežnih izgredov. 185 izgrednikov je obsojenih v ječo povprečno za dobo 18 mesecev vsak.

Kodanj, Danska, 19. jul. — Na velikem delavskem shodu v Duesseldorffu so govorniki ogorčeno protestirali proti obsodbam, ki jih je izreklo vojno sodišče nad izgredniki. Delavci so zahtevali, da se morajo izpustiti iz ječe otroci in mladoletniki in da mora vlada jamčiti, da ne bo več znižala dnevnih odmerkov hrane, ki so itak pičli.

V Bielefeldu, središču westfalske platnene industrije, je 12,000 delavcev prisostvovalo shodu. Delavci so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo mir brez aneksij in apelirajo na državni zbor, da naj podpira samo tisto vlado, ki se izreče za tak mir.

Kodanj, Danska, 19. jul. — Danes je kritičen dan v Nemčiji. Dr. Michaelis, neplemeniti kajzerjev kancelar, ima danes nastopiti v državni zbornici in obelodaniti svoj politični program. Kakor javljajo iz Berlina, je sklenil blok treh strank v rajhstagu, da ostane pri svoji resoluciji za mir brez aneksij ne ozirajo se na morebitno protivno stališče novega kancelarja. Dalje javljajo, da je konservativna manjšina v državnem zboru sprejela svojo resolucijo, ki je umerjena po željah aneksistov. To resolucijo predlože zborniei menda jutri.

"Vorwaerts" javlja, da bo socialističen blok odločno zahteval od kancelarja, da brez vsakega odloga razjasni svoje stališče napram volilni reformi v Prusiji in mirovni formuli. Kar se tiče volilne reforme, bodo imeli socialisti in liberalci težje stališče, kajti klerikalci so jim v tem oziru že obrnili hrbet. "Germania", glasilo katoliške stranke, pravi v dolgem članku, da katoliški centrum razume parlamentarno reformo le v tem, da spravi vlado in parlament v intimno dotiko, ni pa za parlamentarni režim, kateremu je katoliška stranka v Nemčiji vedno nasprotna.

TOVORNIH AVTOMOBILOV JE NAROČENIH ZA $33,179,026.

Chicago, Ill. — Vojaška uprava je oddala naročila za $33,179.026 tovornih avtomobilov in $998,000 motorcikljev.

Tovorne avtomobile in motorciklje odpošljejo v Francijo, kjer bodo služili ameriški armadi.

10,650 tovornih avtomobilov mora biti dovršenih pred 1. julijem 1918, večina naročila je bila obljubljena, da bo izvršena pred 1. decembrom t. l.

Ponudbe za naročila je položilo 81 tvrdk, dobilo jih je pa le šest. Naročila so dobile sledeče tvrdke: Four Wheel Drive kompanija 3,750 voz po $3,248; Packard Motor Car kompanija 1,500 voz po $3,197; Locomobil kompanija (Rickert truck) 400 voz po $4,225; Nach Motors kompanija (Jeffery truck) 3,000 voz po $2,805; Garford Motor Truck kompanija 900 voz po $2,730; Pierce-Arro. Motor Car Kompanija 800 voz po $3,000.

Motorcikli bodo stali po $247. Naročilo je za 2,500 Indian in 1,500 Harley Davidson sistema.

VOJNO STANJE V PETROGRADU.

Radikalci so ponovili krvave izgrede na petrogradskih ulicah. 500 ubitih in ranjenih. Zopet en minister resigniral.

KONGRES DELAVSKO - VOJAŠKIH DELEGATOV.

Petrograd, 19. jul. — Danes je resigniral justični minister Perevcijev, peti odstopli kadet v kabinetu. Izgredi so se zopet ponovili in vlada je poklicala več polkov za obrambo vladnih poslopij. M. Cereteli, socialistični minister in član eksekutive delavsko-vojaškega sveta izjavlja, da je sklican generalni kongres delavskih vojaških in kmečkih delegatov v Moskvo, kjer bodo razpravljali o korakih napram lehkomišljeni petrogradski garniziji. Vlada ima dovolj vojaštva na razpolago, da bi lahko potlačila ekstremne radikalce, toda noče rabiti sile do skrajne potrebe. Ministri se posvetujejo, če ne bi bilo dobro, da se premesti sedež provizorične vlade v Moskvo. Izpraznjena mesta odstopivših ministrov izpopolnijo delavsko-vojaški delegatje na generalnem kongresu.

London, 19. julija. — Reuterjev poročevalec javlja iz Petrograda, da je v zadnjih dveh dneh padlo okrog 500 ubitih in ranjenih v petrogradskih izgredih.

Petrograd, 19. jul. — Petrograd je v obsednem stanju. Ekseku tivni odbor delavskega in vojaškega sveta in provizorična vlada sta sklenila sinoči, da pride mesto pod vojaško kontrolo, ko so izbruhnili novi nemiri vsled hujskanja ekstremistov. General Polovcev, guverner militarističnega distrikta, je dobil nalogo, da s pomočjo lojalnih čet zatre ustajo. Polovcev je takoj poklical kozake in več kompanij pehote, ki ima patruljirati ulice. Prvič izza revolucije so se pokazali oboroženi kozaki na petrogradskih ulicah. Bili so na konjih in nekateri so imeli na sedlu privezane strojne puške.

Pojav vojaštva na ulicah je še bolj razpalil izgrednike in nemiri so se ponovili. Na Troitskem mostu so kozaki trčili ob četo oboroženih maksimalistov in prišlo je do krvavega spopada. Kozaki so bili oboroženi le s sabljami, vsled česar so se umaknili na Litenji prospekt. Več kozakov in dvanajst konj je bilo ubitih. Pozneje je prišlo do boja med četami in maksimalisti blizo dumine palače. Maksimalisti so bili hitro razpršeni in ostavili so sedemnajst ranjenih. Kolikor se je dognalo danes, je bilo včeraj ubitih šest oseb, 238 pa ranjenih. Večinoma mrtvi so civilisti, ki so gledali spopad na Nevkem prospektu, ko so oboroženi boljševiki iz Moskve streljali na neoboržene kozake. Maksimalisti so sinoči klicali na pomoč mornarje iz Kronštata. Obrnili so se tudi na garnizijo v trdnjavi Petropavlovsk, toda zadnja se jim ni hotela pridružiti.

Izgredniki so tudi ujeli ministra Černova pred duminim poslopjem, toda pozneje so ga izpustili. Tolpa boljševikov je hotela prijeti tudi Kerenskija, ko je prišel na kolodvor, da se odpelje nazaj na fronto, toda vlak je odšel prej predno so napadalci dosegli kolodvor. Včeraj se je pripeljalo večje število anarhistov iz Kronštata in general Polovcev je ukazal prebivalstvu, da se naj drži v hišah. Močan dež je kmalu prepodil tudi izgrednike z ulic.

Petrograd, 19. jul. — Demonstracije proti vladi zadržujejo reorganizacijo kabineta. Kljub temu je knez Lvov izrekel upanje, da bo kabinet kmalu izpopolnjen z zastopniki vseh političnih strank in provizorična vlada bo nadvla-

(Dalje na 3. str., 2. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $3 na leto, $1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo $4.50 na leto, $2.25 za pol leta, $1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sundays and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $3 per year; Chicago and foreign countries, $4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

21

Datum v oklepanju n. pr. (Junija 30-17) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Potres v Nemčiji.

Hudo bi se motili, če bi pripisovali sedanjim političnim dogodkom v kajzerjevem cesarstvu kakšno revolucionarno važnost. Menjajo se pač vodilne figure na površju, kakor se menjajo vsake kvatre v Avstriji; razlika je le ta, da je zdaj v Nemčiji prvo menjavanje odkar je vojna. Toda menjajo se le osebe; pod površjem doli do dna vladnega sistema je pa vse po starem.

S padcem kakšnega Bethmann Hollwega in prihodom kakšnega neplemenitega Michaelisa še ne pride demokracija v Nemčiji. In če se tudi sam Viljem odpove prestolu — kakor so že poročali — in ga prepusti kateremukoli svojih šesterih sinov, ne bo s tem še nobene temeljne spremembe.

Ali majhni dogodki rode včasih velike posledice.

Dejstvo, da močnejše stranke v nemškem državnem zboru zahtevajo mir brez aneksij, to se pravi, da ostane vse tako, kakor je bilo pred vojno, dokazuje, da je umetno zaplodena in globoko populizirana vera v absolutno zmago že precej omajana v nemških masah. Dokler so govorili o takem miru le socialisti, se kajzer ni dosti zmenil, dasiravno danes mnogo bolj upošteva socialiste kot jih je kdaj prej. Ali, ko so prišli s temi zahtevami tudi klerikalci in liberalci, je to vsekakor dokaz, da je v Nemčiji vedno več ljudi, ki so zavrgli upanje na "Hindenburgov mir", to je mir s sijajno zmago na vseh frontah, ki bi obogatila kajzerjevo državo z novimi deželami in silnim vojnim tributom.

In ravno v tem tiči nevarnost kajzerjeve dinastije. Kajzer živi z zmago in pade s porazom. Ako se zdaj uda zahtevam za mir brez aneksij, tedaj mora priznati, da je zapodil centralne države v vojno zastonj, in v tistem momentu, ko to stori, si nakoplje na glavo revolto junkerjev, ki bodo šli preko njega in vodili vojno v svoji blazni furiji za aneksije. Če se pa ne uda, se bo zgodilo, kar se končno mora zgoditi: Nemška armada se bo klala na bojišču toliko časa, dokler je ne doseže revolucionaren duh, ki bo v tem času vedno globokejše prodiral v ljudske mase, ali pa dokler ne doživi odločilnega poraza na fronti. V enem in drugem slučaju je kajzer obsojen na padec.

Veliko važnejše je torej gibanje nemške mase, ki zahteva mir brez aneksij, kakor pa menjavanje kajzerjevih ministrov v Berlinu. To gibanje mora prejalislej potegniti globoko črto med prostim ljudstvom in aristokracijo z dinastijo na čelu; čimdalj bodo junkerji vstrajali z vojno za aneksije, tembolj radikalen bo odpor ljudstva proti vladi. Lani je del Nemcev zahteval mir na podlagi vojnega zemljevida; letos zahteva večji del na podlagi starih meja in prihodnje leto, ako ne prej, bo večina nemškega naroda zahtevala mir, ki ga mora plačati kajzer ne samo z Alzacijo in prusko Poljsko, temveč tudi s svojo krono.

Nemški politični voditelji, ki zahtevajo mir brez aneksij, se zavedajo, da imajo na svoji strani Avstrijo, Bolgarsko in Turčijo. Zadnje tri države komaj čakajo na mir, toda čakati morajo na milost in nemilost Viljema. Tam tudi vedo, da ne bo nikdar odločilne zmage in radi bi se rešili, dokler je še kaj strehe nad njimi. Poraz Nemčije pomeni razpad Avstrije in Turčije in konec habsburške ter turške dinastije, da ne omenjamo revolucije na Bolgarskem. Zato ni čudno, da pritiskajo na kajzerja za mir.

Toda v knjigi razvoja je zapisano, da miru ne bo, dokler ga ne plača tiranstvo s svojo glavo. Dolgo časa je veljal klic: "Kralj je mrtev! Živijo kralj!" Zdaj pa prihaja čas, ko bo odmeval mogočen glas: "Kralj je mrtev! Živela revolucionarna masa!"

"Bog je položil nemški meč v Hindenburgove roke."

Berlin čez Amsterdam. — Zadnjo nedeljo je bila vsa cesarska rodbina pri maši v tukajšnji dvorni katedrali. Navzoča sta bila tudi maršal Hindenburg in general Ludendorff. Dvorni kaplan je blagoslovil cesarja Viljema in Hindenburga, rekoč: "Sam Bog je izročil nemški meč v Vaše roke." (Ubogi Bog!)

DOPISI.

Clinton, Ind. — Društvo "Skala," štev. 50 S. N. P. J. priredi dne 22. julija t. l. svojo prvo vrtno veselico v prostorih John Šmolca ml.

Uljudno vabimo vsa slovenska društva iz Clintona, Terre Haute, Lintona, Universala in Jackson villa, kakor tudi vse rojake in rojakinje omenjenih naselbin, da se udeleže te veselice v mnogobrojnem številu. Vsakemu se nudi prilika, da se razvedri na prijaznem hribu, kateri je obdan od vseh strani z vinsko trto. Upam, da ne bo nobenemu žal, kdor nas poseti. Vsakovrstne zabave bo v izobilju in za postrežbo v vsakem oziru bo skrbel veselični odbor.

Torej ne prezrite tega vabila in vdeležite se te veselice.

Fany Prašnikar, zapisnikar.

Herminie, št. 2 Pa.—Delavci v tukajšnjih premogokopih so se začeli gibati, ker so spoznali, da so izkoriščani od vseh strani. Spoznali so, da jih kapitalizem poljubno izkorišča. Radi tega so se začeli organizirati in pridružili so se k U. M. W. of America, ter bodo zahtevali od svojih izkoriščevalcev ,da se jih vpošteva kot ljudi in ne kot stroj. Vsako živo bitje ima pravico do življenja, zakaj bi ga ne imel delavec, kateri vzdržuje vse? Ali ni vreden, da se postopa z njim kot s človekom? Današnji kapitalizem vpošteva delavca ravno toliko kot stroj. Toda delavstvo se je začelo dramiti in zahtevalo bo, da se prizna njihove pravice. Proč s skebarijo!

Naročnik.

Ringo, Kans. — Ko prebiram razne časopise in vidim raznovrstne dopise iz vseh naselbin, se mi že skoro čudno vidi, da ravno iz tukajšnjih naselbin tako redko kdo poroča. Ravno tako se mi vidi, kot da bi vsi dopisniki iz te države šli v večna lovišča. Da pa ne bodo rojaki širom Amerike kaj takega mislili, hočem jaz nekoliko poročati iz tukajšnje okolice.

Naselbina Ringo je še skoraj popolnoma nova. V zadnjem času se pa prebivalstvo jako hitro množi in naseljujejo se ljudje različnih narodnosti. Dosedaj je še največ Slovencev, kateri imajo skoro vsi lastne hiše. Kar se tiče veselic, se ne morem pohvaliti, ker takih prireditev ne moremo prirejati. Prvič radi tega ne, ker nimamo primernih prostorov, in drugič, ker nam temperenčna vera prepoveduje točiti in uživati opojne pijače. Ta vera je sedaj državna v tej državi in izpolnovati jo moramo vsi do pike.

Kar se tiče podpornih društev, napredujemo dobro in so večinoma vsi rojaki zavarovani za slučaj nesreče. Poleg tega imamo tudi slovensko zadružno prodajalno, katera dobro uspeva. Vstanovljena je bila meseca decembra in je začela poslovati ob novem letu. Zavedamo se, da se je treba organizirati ne samo politično in strokovno, ampak tudi ekonomično. Toda o tem hočem drugič natančneje poročati.

V kratkem času smo izgubili tri rojake iz naše srede in sicer Fran Poglajena, Anton Južnika in Anton Oplotnika. Bili so vsi trije jako priljubljeni pri tukajšnjih rojakih in naprednega mišljenja. Posebno Anton Oplotnik, kateri je zelo deloval za zadružno prodajalno.

Dopisnik iz Franklina opisuje delavske razmere v tukajšnji okolici jako briljantno. Posebno v zadnjem dopisu v "Glas Naroda" opisuje in še zagovarja tukajšnje delavske razmere in piše, da tukaj lahko vsak zasluži dnevon pet dolarjev, če le hoče. Toda prijatelj, nikar ne misli, ako ti zaslužiš dnevno pet dolarjev, da jih potem vsak delavec. Ako imaš ti avtomobil, nikar ne misli, da ga imamo vsi. Ako tvoji otroci ne prosijo kruha in da niso nikdar lačni, nikar ne misli, da so vsi tako srečni. Iz vseh tvojih bahaških dopisov se razvidi, da nočeš poznati revne delavske družine. Kdor čita tvoje dopise, misli, da tukajšnji premogarji živimo kot kakšni miljonarji v predmestju Chicage. Ko bi ne omenil, da moramo kljub temu še kopati premog, bi gotovo vsakdo mislil, da je tukaj poletno bivališče gospodov iz Wall Streeta.

Torej, kdor ne zasluži dnevno pet dolarjev, ta je lenuh in noče delati! To si je treba zapomniti.

Jaka iz Ringa.

Mullan, Ida. — Naznanjam članom društva "Mullan" št. 214, SNPJ., da je bil na zadnji izvanredni seji izvoljen za predsednika brat Geo. Gornik in za tajnika John Kramar, P. O. box 249, Mullan, Ida. Radi tega opozarjam vse člane tega društva, da naj se v društvenih zadevah obračajo na novoizvoljenega tajnika, ker jaz odpotujem. Posebno še opozarjam one člane, ki so oddaljeni od društvenega sedeža in pošiljajo mesečnino po pošti.

Joseph Levstek,
20.-23.-25. prejšnji tajnik.

Farrel, Pa. — Gotovo ni nikogar med nami, ki bi se ne zavedal krivic, katere je moral prenašati v stari domovini od krute avstrijske vlade. Ne samo, da je bil in je še sedaj slovenski narod v Avstriji skoro popolnoma brezpraven, odrekali so mu celo pravico obstojanja. Zapostavljali so naš materin jezik, zatirali naša prosvetna in kulturna društva, odrekali so nam pravico do izobrazbe s tem, da nam niso dajali sredstva za poduk in izobrazbo. Tujci, Nemci in Italijani, kateri so bili v naših deželah samo gostje, so imeli vse pravice, Slovenci, pravi gospodarji v teh pokrajinah, so bili vedno zatirani, kljub temu da so bili v teh pokrajinah v pretežni večini napram tujcem.

Najbolj jasno je pa pokazala avstrijska vlada v sedanji vojni, kak namen ima s Slovenci, z Jugoslovani sploh. Naščuvala jih je in primorala, da so morali iti morit svoje lastne brate. Pri tem je zasledovala namen, da bi jih s tem čimbolj oslabila. Že dolgo prej je netila med Slovenci, kateri so bivali v Avstriji, sovraštvo, da bi mogla v trenutku uničiti svoje lastne podanike in namišljene sovražnike. Pošiljala je vojake slovenske narodnosti v prve bojne vrste, da bi jih svinčenke in granate, bombe in bajoneti čim več pokosili, da bi se nikdar ne mogli vzdigniti proti svojim tlačiteljem, ki so izzvali to krvavo in krivično vojno. Hoteli so to doseči, toda zavezniki so jim prekrižali račune. Kajti kolikor so poročali, so Rusi veliko prizanašali slovanskim polkom in ti so tudi, kakor je bilo poročano, bežali od avstrijske armade in se podali v četah prostovoljno. In znano je tudi dejstvo, da Rusi veliko milejše postopajo s slovanskimi vojnimi ujetniki, kakor z drugimi, Nemci in Madjari.

Naši slovanski bratje so se zavedali svoje sorodnosti in dolžnosti napram našim rojakom, ki so bili primiljeni boriti se proti svojim krvnim bratom, med tem ko je bil edini namen avstrijskih tiranov, da bi bilo čim več Slovanov pokončanih v tej vojni. Bali so se, da bi se ne zbudili tudi Jugoslovani ter zahtevali račun in jih poklicali na odgovor. Radi tega so postopali s slovanskimi narodi z največjo mržnjo zlasti še z Jugoslovani. Zapirali in obsojali v smrt so jih na debelo, kateri so se le količkaj zavedali svoje narodnosti. Bali so se, da bi ne začeli učiti svoje narode, kaj jim je avstrijska vlada.

Slovenci in Jugoslovani veliko bolj svobodno gibljemo tu v Ameriki. Počasi smo spoznali spletke avstro-ogrske monarhije, ki so naperjene proti našim bratom v stari domovini in radi tega smo začeli kmalo po izbruhu vojne z delovanjem, da ohranimo in obvarujemo svoj narod pred poginom in da mu zagotovimo ne samo vse njegove narodne pravice, temveč tudi boljši obstanek in da se bo v bodoče svobodno razvijal in napredoval. Že zadnja desetletja se je mnogo delovalo na to, da bi Slovenci dobili one pravice, katere jim pripadajo, da zadobe svobodo in neodvisnost. Toda to delovanje in gibanje je bilo omejeno večinoma le na inteligenco, zlasti na napredno mladino, katera je podpirala slično gibanje tudi med Hrvati in Srbi. Sedaj pa, ko so bili poznani uničevalni nameni avstrijske vlade napram Slovanom, se je to gibanje zaneslo tudi med širše sloje. Upati je bilo, da bo to gibanje imelo tudi zaželjeni uspeh in rodilo bogat sad. Vstanovljena je bila "Slovenska Liga," za katero je bilo v začetku veliko zanimanje in navdušenje. Toda, ker vsa stvar ni imela nobenega pravega temelja in načrta, in ker so bili na odgovornih mestih nesposobni ljudje, je začela "Liga" razpadati in v kratkem času je ni bilo več. Toda, ko bi bila vsa stvar ali akcija vstanovljena na zdravi in trezni podlagi bi imela gotovo uspeh. Toda poganjati se kako "Veliko Srbijo" in za monarhistično vlado je bila pa taka nesmisel, da je večje ne more biti. Da, ko bi bil cilj te "Lige" Jugoslovanska federativna republika, bi bil uspeh ves drugačen.

Rojaki, tudi naša podružnica "Lige" je zaspala. Toda dosti dolgo je že spala in jo je treba zbuditi iz spanja in na novo oživeti k novemu delovanju na zdravejši podlagi. Ako zamudimo sedaj zadnji trenotek, tedaj bo vsak kes prepozen in vse prošnje in zahteve zaman. Od tega trenotka je sedaj vse odvisno ali hočemo tudi mi Slovenci sami pripomoči k svoji svobodi, ali pa še nadalje ostati v spanju in nedelavnosti ter prepustiti narod njegovi lastni usodi. Od nas je veliko odvisno, ali bodo tudi po vojni vladale take razmere, kakršne so bile omenjene, ali bo naš narod zapisan popolnoma propadu in strašni narodni smrti. Ne smete si misliti, da so to le moje domišljije, ker sem bil jaz sam naznanjen v Avstriji takoj v začetku vojne, ker sem jo klel, ter da se sedaj bojim, če bomo ostali pod "avstrijkim žezlom", da ne bom smel, oziroma se bom bal iti v staro domovino.

Rojaki in rojakinje, vsak naj pogleda in premotri splošen položaj in ako le količkaj pozna preteklo zgodovino in sedanje dogodke, ki se sedaj razvijajo, mora delovati za osvoboditev našega naroda.

Da pa bo imelo naše gibanje kolikor mogoče velik vspeh, se moramo poprijeti dela in se ne smemo bati žrtev, katere bodo dosegle zaželjeni cilj. Zopet nas pozivlja "Slovenska Narodna Zveza" ali "Liga", da zastavimo vse naše moči za narodno korist. Začeti moramo z novim delom in vspodbujati moramo vse naše rojake, da pristopajo v naše vrste in se z nami bore za svobodo našega naroda. Ni dosti, da imamo samo na jeziku domoljubne besede, kako ljubimo svoj narod, da mu želimo vse najboljše, kako ga pomiljujemo, ker mora toliko trpeti, ampak treba je dejanj in žrtev. Samo z besedami ne moremo koristiti našemu narodu do svobode, ampak z dejanji. Odšlo je že precejšnje število prostovoljcev k ameriški armadi in veliko tudi k srbski armadi na Balkanu, da tako pomagajo streti dvoglavega nemško-avstrijskega zmaja, kateri je hotel požreti vse balkanske narode.

Podpirati moramo z vsemi močmi delovanje za osvoboditev Jugoslovanov in za njih združitev v eno državo. Sedaj, ko se bliža čas odločitve, je treba, da smo toliko delavnejši, vztrajnejši in požrtvovaljnejši, ako nočemo, da bi se tudi pri tej zadnji priliki, ko se nam nudi, da se osvobodijo jugoslovanske dežele izpod tujega jarma, nas prezrlo in pahnilo v večno sužnost, ker nam preti skorajšni pogin. Rojaki, pozivljam vas, da delujete na vso moč za uresničenje našega stremljenja, za uresničenje našega prizadevanja in naše borbe. Ne sme teči kri slovanskih junakov zastonj, ki se sedaj bore na raznih bojiščih. **Naprej za osvobojenje in združitev VSEH Jugoslovanov, za dosego onega, kar so že želeli naši pradedj celih šest sto let, za osvoboditev izpod avstrijskega jarma. Delujmo zo združitev vseh Jugoslovanov v eno republiko, kjer bo vihrala zastava brez znaka kake monarhije ali dinastije, tako čista, kot vihra ponosno nad nami ameriška zastava. Delujmo za svobodo naroda in domovine.**

Fr. Kramar.

Širom Amerike.

BOMBAŽ DRŽE OD TRGA, DA NAŽENEJO CENE.

Atlanta, Ga. — Od državljenske vojne do danes še ni bilo nagromadenega toliko bombaža v skladiščih kot sedaj. Mnogi trgovci z bombažem pravijo, da je vzkladiščenje bombaža šele pričelo. Če vprašate trgovca, ki trži z bombažem in je vaš prijatelj, kako je s trgom za bombaž, vam bo zaupno povedal, da ne bo prav nič iznenaden, če bo stal funt bombaža pred prihodnjim poletjem 50c. In če je bombaž dosegel to ceno, tedaj ni vzroka, da poskoči na en dolar in ima ceno kot ob času državljanske vojne.

Seveda ne bodo profita spravili nasadniki. Večina malih nasadnikov je prodala svoj bombaž [illegible] 20 centov funt že pred nekaj [illegible] seci. Profit pojde v žepe [illegible] vestnih špekulantov, ki nagr[illegible] dujejo bombaž v skladišča.

Letos je položaj tak na jug[illegible] zategadelj se ne smemo čuditi [illegible] nekateri gospodje senatorji iz [illegible] nih držav nasprotujejo, da p[illegible] bombaž pod državno nadzor[illegible]

MORSKI SOM JE BOLJŠI [illegible] GOVEDINA, PRAVI NE[illegible] PROFESOR.

Sacramento, Cal. — Barton Everman, profesor na kalifo[illegible] ski univerzi, je sporočil tr[illegible] zbornici v San Francosco, da [illegible] meso morskega soma ravno[illegible] kus kot goveja pečenka.

Profesor pravi: Morski so[illegible] riba, ampak je sesavec, in [illegible] vo meso nima ribjega okusa, [illegible] pak je podobno govedini, sam[illegible] je malo bolj temno. Nima h[illegible] hrustanca in masti v mesu, [illegible] dajajo ga lahko po 10 centov [illegible] in kompanije bodo še napr[illegible] profit.

Torej profit je glavna stv[illegible] priporočilu profesorja.

Mornarji ki so jedli meso [illegible] skega soma, žele profesorju d[illegible] tek in mu priporočajo, da [illegible] vsaki dan naje trikrat do si[illegible] mogoče pride potem do dr[illegible] zaključka.

NEREDNOSTI PRI OBRAV[illegible] VI PROTI RENI MOONE[illegible]

San Francisco, Cal. — A[illegible] katje trdijo, da so se pri obr[illegible] vi proti Reni Mooney, ki je [illegible] bombnega napada na demo[illegible] cijo za vojno pripravljenje [illegible] porotniki, dogodile velike n[illegible] nosti.

Porotnikom je bilo dovo[illegible] da si ogledajo prostor, na k[illegible] rem je eksplodirala bomba, [illegible] navzočnosti obtoženke. Ad[illegible] tje pravijo, da je to tako v[illegible] nerednost, da zadostuje ko[illegible] rok za novo obravnavo.

Druga nerednost se je in[illegible] da se je porotnik John T. W[illegible] odstranil za kratek čas od p[illegible] nikov, ko so obiskali prostor [illegible] strelbe. Ko so ga dobili de[illegible] je dejal, da se je utrudil od [illegible]

Tretja nerednost se je do[illegible] da so šli porotniki na streho, [illegible] tere je po obtožbi Rena Mo[illegible] gledala demonstracijo. Nek[illegible] porotniki so šli na streho, [illegible] starejši so pa ostali na tleh.

Sodnik Seawell najbrž o[illegible] preiskavo.

ADVOKATJE PREŽE NA [illegible] VEDNE LJUDI.

Chicago, Ill. — Obrambna [illegible] za naseljenike obtožuje, da [illegible] kateri naseljeniki že dali [illegible] advokatom, da jih zastopajo [illegible] nabornimi komisijami in vl[illegible] nje peticijo za oproščenje o[illegible] jaške službe.

Mnogi naseljenci ne ra[illegible] jezika, listi, ki izhajajo v s[illegible] ziku, niso prinesli določb za [illegible] stitev od vojaške službe, in [illegible] mislijo siromaki, da jim lahk[illegible] vokatje pomagajo, da so op[illegible] ni vojaške službe. Prinesej[illegible] denar, advokatje obljubijo [illegible] obljubah ostane.

V resnici pa advokatje ne [illegible] rejo prav nič pomagati fant[illegible] možem, ki morajo k naboru. [illegible] kdo mora sam napolniti li[illegible] ki jo dobi od vlade, če zahte[illegible] prostitev od vojaške službe. [illegible] cijo za oprostitev od vojaške [illegible] žbe se ne more napraviti na [illegible] način, kot ga je določila v[illegible] Vsakdo, ki je dal denar k[illegible] mu advokatu, da ga oprosti [illegible] ške službe, ga je vrgel v vo[illegible]

Obrambna liga za nasel[illegible] ki ima svojo pisarno na 1[illegible] South Michigan ave., nam[illegible] da daje vsem poduk zastop[illegible] ko je treba napraviti peticij[illegible] oprostitev od vojaške službe.

OBRAVNAVA PROTI RE[illegible] MOONEY SE BLIŽA KO[illegible]

San Francisco, Cal. — Obr[illegible] va proti Reni Mooney traja [illegible] ti teden in se bliža zdaj k[illegible] Zaslišavanje prič je konča[illegible] zdaj imajo besedo državni p[illegible] niki in advokatje.

Dasiravno ni sodnik Se[illegible] določil časa za argumentira[illegible] pajo, da konča v petek popo[illegible] da bo sodnik lahko podal [illegible] cije porotnikom še v petek, [illegible] den zapuste sodno dvorano [illegible] umaknejo v svoje prostore.

Nabirajte naročnike za [illegible] "Prosveto"!

Položaj na evropskem bojišču.

Petrograd, 19. jul. — Vojni urad javlja, da so ruske čete danes okupirale vas Novico in ujele 600 mož v vroči bitki.

NOV NEMŠKI PORAZ PRI VERDUNU.

Pariz, 19. jul. — Nemški kronprinc je včeraj še enkrat poskusil srečo na verdunski fronti, in doživel je silen poraz — kajti njih je že vajen — na kar so njegove čete umaknile na stare pozicije, ki so jih imeli Nemci pred leti kot enim letom, ko so pričeli ofenzivo na Verdun.

Že navsezgodaj zjutraj je nemška artiljerija razbijala s silnim ognjem tri milje dolgo fronto, ki leži v rokah Petainovih čet, a nato je sledil nemški naval. Kronprinc je zagnal v žrelo bitke val za valom svojih najboljših čet z alternativo: "Zmagajte ali umrite!" Prvemu napadu je naglo sledil drugi in potem tretji od avocourtskega gozda do zapadnega pobočja hriba št. 304, toda vsi trije napadi so se zdrobili v nič pod silno močjo francoske artiljerije in infanterije. Nemci so ce umaknili, razbiti in razredčeni, nazaj v svoje stare linije; niti čevlja zemlje ne morejo pokazati za svoj veliki trud, za morje krvi, ki so jo prelili in za gomile svojih mrlivih, ki so jih ostavili na krvavem bojnem polju. Francoske čete so zopet pokazale, da je Verdun nepremagljiv.

V okolišu Argonne so Francozi vzeli nekaj Nemcev, ko so odbili napaden napad. Nemci so izvršili neuspešen napad zapadno od Perny; odšli so z velikimi izgubami.

London, 19. jul. — Vojni urad javlja o uspešnem upadu angleških čet v okolici Fresnoya. Več Nemcev je bilo ubitih in njihove kolbine so bile uničene z bombami.

Berlin čez London, 19. jul. — Generalni štab javlja o topniških bojih med rekama Yser in Lys v Belgiji, ob kanalu La Basse, pri Lensu in Lensu in na obeh bregovih reke Scarpe. Angleški napad severno od ceste Arras-Cambrai je bil odbit in angleški bataljon, ki je prodiral severno od Fresnoya, je bil ustavljen. — Na fronti v Šampaniji so bili včeraj vsenoma topniški boji. Na levem bregu Mase (Verdun) je bila vroča bitka, ki je trajala ves dan. Francozi so napadli na fronti petih kilometrov od Avocourta do hriba "Le Mort Homme" in na jugoiztočnem vogalu gozda Malancourt ter na obeh straneh ceste Malancourt-Esnes so prodrli v naše zakope, ki smo jih nedavno zavojili; drugod so bili odbiti.

Vroči boji v Galiciji.

Petrograd, 19. jul. — Sinočnje vojno poročilo: Na rusko-gališki fronti je sovražnik danes ljuto bombardiral okoliš vasi Poturzyci, južno od Brzezanija in naše pozicije okrog Haliča. Južno od vasi Vovija do točke južno od Kaniša so Nemci po topniški pripravi napadli in okupirali en hrib. Naše čete so se polagoma umaknile na linijo ob reki Benezbiel. Uro pozneje je sovražnik ponovil napad v smeri od Novice, toda vsled protinapada naše pehote in konjenice so bili Nemci vrženi nazaj in naše čete so zopet zasedle omenjeni hrib. — Na ruski in kavkaški fronti ni da-les sprememb.

Berlin, 19. jul. — Pri Rigi, južno od Dvinska in v Smorgonu vedno bolj narašča bojevanje. V izočni Galiciji je bilo močno streljanje v okolici Brzezanija. V vzhodju Karpatov so bavarske in hrvatske čete v skupnem napadu osvojile višine iztočno od Novice, ki so jih Rusi srdito branili. Ponovni napadi Rusov na okupirane pozicije so bili odbiti. Na drugih krajih ob Lomniei so bili Rusi potisnjeni nazaj v lokalnih bojih.

Angleške čete na ruski fronti.

Washington, 19. jul. — Rusko poslaništvo je sprejelo vest iz Petrograda, da se nahajajo angleški oddelki z oklopnimi karami (tenki) na fronti v Galiciji. To je prva vest, da so Angleži na ruski fronti.

Poslaništvo je oficijelno pojasnilo, da odstop štirih ministrov vsled ukrajinskega vprašanja ni bil nepričakovan in tudi ne bo oviral rekonstrukcije ruskega vladnega sistema. Štirje kadeti, ki so resignirali, so hoteli odstopiti že takrat, ko je šel Miljukov iz kabineta. Dejstvo, da predsednik Lvov še vedno načeluje provizorični vladi, dokazuje, da so na krmilu še vedno sile, ki jih je pooblastila duma in katerim zaupa delavsko-vojaški svet.

Italijanska fronta.

Rim, 19. jul. — Avstrijska artilerija je bila včeraj zelo aktivna v dolini Sugana in na Pasubiu, v Vodicah in iztočno od Gorice. Naša artiljerija je krepko odgovarjala in tudi koncentrirala svoj ogenj na postajo v Nabrežini, kjer je nastal požar.

Ameriške čete v zakopih.

Pariz, 19. julija. — Pershingova armada se vežba v strelnih jarkih in vadi v vseh potrebah zakopnega življenja.

Združene države bodo kontrolirale železnice od obrežja do fronte, ki služijo za prevažanje ameriških čet. Železnice so pod nadzorstvom ameriških inženirjev.

Razno iz inozemstva.

VOJNO STANJE V PETROGRADU.

(Nadaljevanje s prve strani)

dala krizo. Dalje je knez Lvov izjavil, da je vlada v popolnem soglasju z delavsko-vojaškim svetom in dumo in rovarenje skrajne manjšine ne bo imelo nikakršnega uspeha.

Zopet 18 ladij potopljenih.

London, 19. jul. — Admiraliteta poroča, da so submarinke in mine potopile zadnji teden 14 parnikov nad 1600 tonami in štiri manjše. Razen tega je izgubljenih osem ribiških ladij.

Vojni zbor v Parizu.

Washington, 19. jul. — Ta mesec se vrši vojna konferenca zaveznikov v Parizu. Najbrže bodo povabljene tudi družene države in Grška, da pošljejo ali pooblastijo zastopnike. Konferenca se bo pečala z balkanskim vprašanjem, katerega je treba revidirati vsled zahtev Rusije in vsled vstopa Grške v vojno. Zavezniki bodo razpravljali tudi o problemu potrebščin in novih korakih napram Turčiji.

Francija je sprejela dohodninski davek.

Pariz, 19. jul. — Francoska zbornica je včeraj sprejela s 442 glasovi proti enemu zakon za naraščajoči dohodninski davek. Ta zakon je bil predložen že pred desetimi leti.

Nov predsednik Kitajske.

London, 19. jul. — Iz Tientsina javljajo, da je Lijanhung, prejšnji predsednik republike, pregovoril Fenkvočanga, da začasno sprejme predsedništvo, dokler se ne urede notranje razmere.

Nemci pošiljajo nerabne Francoze domov.

Pariz. — Nemške vojaške oblasti v okupiranem delu Francoske pošiljajo čez Švico na francosko stran fronte možke in ženske pod osemnajstim in nad petdesetim letom, ki jih ne morejo porabiti za delo. Vsak dan jih pride okrog tisoč. To dokazuje, da Nemci ne morejo več prehraniti civilnega prebivalstva v toliki meri kot zadnja leta.

Nemiri na Španskem.

Madrid, 19. julija. — Danes se ima otvoriti rebelni parlament v Barceloni in vlada grozi, da bo z oboroženo pestjo preprečilo zborovanje. Pričakuje se, da pride na zborovanje okrog 80 poslancev. Aguirre Metaca, tajnik poslanca Alejandra Lerrouxa, voditelja republikanske stranke, in Bisilio Alveraz, vodja kmečke stranke, sta bila včeraj aretirana.

Poslanci Katalonije zahtevajo avtonomno vlado in izjavljajo, da bodo sklicali parlament v Barcelono, ako vlada ne dovoli zasedanja v Madridu. Vlada je že izjavila, da se parlament ne snide.

Socialistični župan v Petrogradu.

Petrograd, 19. jul. — Petrograd, ki je bil stoletja pod avtokratično vlado, ima danes socialističnega župana. Mestni svet je izvolil starega revolucionarja L. Schreiderja županom. Schreider je živel v pregnanstvu ves čas do revolucije. Splošne volitve v Petrogradu so bile pred nekaj tedni, toda izvoljeni so bili samo občinski svetovalci, ki volijo župana.

Leninova frakcija je prenehala z agitacijo proti vojni. Kongres mužikov je sprejel resolucijo, ki zahteva, da se Lenin in njegovi pristaši takoj zapro, ako bodo še delali notranje nemire.

Nemiri v Lisboni.

Pariz. — Iz Portugalske poročajo o resnih nemirih v Lisboni. Štrajk se širi in včeraj je prišlo do boja med vojaki in delavci. Boj je nastal, ko so hoteli izgredniki razstreliti vojaški vlak.

Odmevi ruske ofenzive v Avstriji.

Bern, Švica, 19. jul. — Nepričakovana ruska ofenziva v Galiciji je naredila v Avstriji velik vtisek. Dunajsko časopisje priznava, da je varalo sebe in čitatelje, ko je po revoluciji pisalo, da je ruska armada doigrala svojo vlogo. A kljub temu skuša vladno časopisje potolažiti ljudstvo. "Neues Wiener Tageblatt" grozi, da se bodo "impertinentni Rusi" že naučili, da se zna Avstrija še braniti. "Neue Freie Presse" napada Kerenskija, katerega imenuje "naslednika carja" in "Carnota ruske revolucije".

Poročevalec zadnjega lista javlja iz fronte, da ruska ofenziva ni samo nevarna centralnim silam, temveč da so Rusi prišli popolnoma z modernimi sredstvi na bojišče, kakršnih niso imeli lani. V svojem poročilu pravi:

"Rusi so tekom več mesecev predelali svoje zakope po angleškem in francoskem modelu in jih napolnili z vojaki. Pri napadanju imajo ruske čete vedno za seboj močne rezerve, ki takoj pritismejo, če je treba. Ruska artilerija je pojačana in velik del težkih topov je angleško-francoskega vira. Velika zaloga municije jim dovoljuje, da začno napade s silnim bombardiranjem, kakršnega še ni bilo videti na ruski fronti. Poleg oklopnih avtomobilov imajo Rusi tudi kanone velikega kalibra, ki jih premikajo na tračnicah. Opaziti je bilo tudi top silnega kalibra, namreč 450 milimetrov (17.71 palcev), kar je nekaj popolnoma novega v Rusiji. Oporišče municije se nahaja v Tarnopolu (gališko mesto 86 milj južnoiztočno od Lvova), kjer jim izvrstno služi omrežje železnic."

Huda tašča.

A: Ti, ali je res, da v zapadnem delu tistega grada razsajajo vsako noč duhovi?

B: Da, res je. Toda odkar se je tam nastanila grofova tašča, jih ni slišati.

Zviti Milanek.

Ded: Milanek, kaj hočeš raje, jahati na konjičku, ali iti v gledališče?

Milanek: Jaz hočem na konjičku jahati v gledališče.

PRIPOROČAM SE

vsem rojakom za obilen obisk moje

kavarne in restavracije

Dobra postrežba z vsakovrstnimi jedili. Moje geslo je "Lačne nasititi". Pridite in gotovo boste zadovoljni z mojo postrežbo. Prepričajte se to je najglavneje.

Martin Šorn, 6034 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

NAPREDEK.

Prosveta piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK
Herminie, Pa.

POZOR!

POZOR BRATJE IN ROJAKI SLOVENCI.

Društvo "Cvetlica Naprednosti" štev. 233 S. N. P. Jednote v Kokomo, Ind. ima popolnoma dobro ohranjen Motorcikelj, sistema Indian Model 1914, sedem konjskih sil, dva cilindra, prevozi 75 milj na uro. Če katerega rojaka ali brata S. N. P. J. veseli za tako dvokolo, imate sedaj zelo ugodno priliko dobiti ga za zmerno nizko ceno. Za pojasnila se je obrniti na društvenega tajnika pismeno ali pa osebno na naslov: **Frank Stular, 1528 So. Wabash Ave., Kokomo, Ind.** Jul 16-18-20.

Zastonj

ČAJ NA POSKUŠNJO.

15 ČUDOVITIH ZELIŠČ vsebuje slovita zdravilna iznajdba—FATHER MOLLINGER-JEVGA SLOVITEGA ZELIŠČNEGA ČAJA. Če imate trganje, zaprtje, nečisto kri, šelodčno neredenost, glavobol, jetrna ali ledvično bolezn, nam pošljite vaš naslov na dopisnici in prejmete brezplačno zavitek. Naslov:

MOLLINGER MEDICINE CO.
24 Mollinger Building,
14 East Park Way (N. S.)
Pittsburgh, Pa.

ROBERT W. LAYER
ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago,

ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovencem za izdelovanje stavbinskih načrtov.
Tel. Franklin 5501

TEL. NA DOMU AUSTIN 85003

POTREBUJEMO 100 PREMOGARJEV

za delo pri "Waltersburgh Coke Co," v Waltersburgh, Fayette County, Pennsylvania.

Premog je 9 čevljev visok. Ni vode, ne kamna, ne plina v našem premogorovu. Premogarji zaslužijo od $6 do $8 dnevno, ampak mi pustimo svobodno, da lahko še več delajo, ako želijo.

Mi imama precejšnje število premogarjev, ki delajo za nas že nad deset let. Že to je en dokaz, do so naši rudniki dobri.

Mi potrebujemo tudi delavce za vleči koks iz peči in splošno vse delavce. Mi plačamo bolje kot vsaka druga družba v deželi.

Za nadaljša pojasnila pišite na **Mr. Joseph Dorotinsky,** Mine forman, ki je Slovan.

Ako niste preveč oddaljeni pridite kar pripravljeni za delo.

Pišite ali pa pridite osebno in se zglasite pri.

Mr. Joseph Dorotinsky,
Mine Foreman,
Waltersburgh Coke Co.,
Waltersburgh, Pa.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
538 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

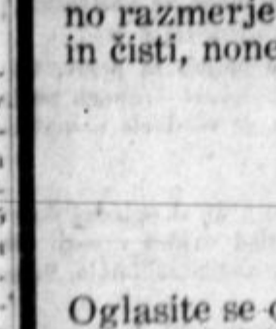

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specijalist v Pittsburghu, ki ima 24 letno prak so v zdravljenju tajnih modnih bolezni.

Zastrupljenje krvi zdravi z gljivo v tem času, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate mehurčke ali mehurčke po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kostih, pridite in ležileti vam bo hrt. Ne čakajte, ker te bolezen se nalese.

Vse bolezni, ki prihajajo po vodnem odtoku zdravim po ograjdani metodi. Kakor hitro opazite, da vam ponehuje moška zmožnost, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam je bom zopet povrnil.

Sušenje cevi, ki vodi iz mehurja ozdravim v kratkem času. Hydrocele ali vodno kilo ozdravim v 24 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročije bolečine v krilu in hrbtu in včasih tudi pri spuščanju vode, ozdravim z gotovostjo.

Reumatizem, trganje, bolečine, otekline, srbečice, škrofje in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi ozdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Uradne ure: V ponedeljkih, sredah in petkih od 9. zjutraj do 8. popoldne. V torkih, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer. — Ob nedeljah pa do dveh popoldne.

S pošte ne delam. — Pridite osebno. —

Ne pozabite ime in številko!

Zdravim samo možke osebe.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rockspring, „Wyo.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 811—95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pleteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Zavertnik.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Cannonsburg, Pa.

ZADEVE PREPIRLJIVE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespodenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravništvom "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je tu naveden ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretji četrtek v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

PRIPOROČAM SE

vsem Slovencem in Hrvatom za obilen obisk. Pri meni je vedno dobra in točna postrežba. Ne pozabite svojega rojaka, ki oglaša v listu "Prosveta".

JOHN MAURI
Main St. Livingston, Ill.

KADITE TILLMAN CIGARE.
Unisko izdelane
Ibykus Cigare 10c
S. N. P. J. Cigare 10c
Tillman Cigar Co.
AURORA, MINN.

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE $100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI

Mi pošiljamo denar vašim prijateljem v staro domovino po najnižjih cenah.
Plačujemo 4 odstotne obresti na hranilne vloge.
MOČNA, KONZERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

100---120 dolarjev v dveh tednih

zaslužijo nekteri delavci v Idamar, Pa., Heshbon, Pa., Valiers, Pa., in v Dias, Pa., premogokopih družbe IDAMAR COAL CO. Rovi so varni, ni dosti mokrote, ne plina, najvišja plačilna lestvica. 6 sobna stanovanja se dobe v najem za $7.00 na mesec z vrtom, kletjo itd., cerkve in šole so blizo. Premogorovi so ½ in do 1 miljo oddaljeni od mesta. Ni stavke, ne neredov, unijski rudniki. Pridite pripravljeni za delo, ali se pa izglasite pri

Supt. D. R. Williams, V IDAMAR, Pennsylvania

ali pri

Mr. Vernon F. Taylor, V IDIANA, Penn.

Potrebujemo premogarje

UNISKI PREMOGOROVI, dobri življenski položaj, dobro delovno razmerje in stalno delo, premogorovi so moderno urejeni, zdravi in čisti, nonebih delavskih neredov. Delo se lahko dobi v

Conifer, Jefferson Co., Penna.
Seminole, Armstrong Co., Penna,
Chickasaw, Armstrong Co., Penna.
Furnace Run, Armstrong Co., Penna.
Crdagon, Armstrodg Co., Penna.

Oglasite se osebno ali pa pišite naravnost na Superintendenta v gori omenjenih premogorovih.

Allegheny River Mining Company.

DR. VELIMIR DEŽELIĆ:

V službi kalifa.

Zgodovinski roman.

(Nadaljevanje)

Ko se je zavedel, je bil na krovu velike ladje. Na nebu so lesketale zvezde. Temni oblaki so izginili, kakor da je nekdo s čarobno palico udaril po njih. Mesec je svetil jasno in krasno. Bila je bajna, prekrasna noč. Oh, ona prokleta noč.

Ko je zapazil nebo, se je spomnil vsega. Ni bilo redko, da so na hrvatskih obalih ropali Benečani in Saraceni sužnje, največ mlada dekleta in dečke. In ko je začul kraj sebe beneško govorico, in beneški je dobro razumel, mu je bilo popolnoma jasno, da je na ladji polno beneš. roparje, ki ga peljejo v daljne kraje, kjer ga prodajo.

On, sin hrvatskega plemiča in plemenite matere, naj postane suženj? Ta misel ga je tako prevzela, da je napel vse moči hoteč potrgati vezi. Zaman! Vezi so se mu globje vrezale v meso, da je začutil bolečine. Porogljiv nasmeh kraj njega ga je pa poučil, da bi tudi, ako bi potrgal vezi, ne pomagalo nič, zakaj bedeče oči čuvaja so pazile na njega.

In ni več mislil na rešitev . . .

Tako je minilo tudi to.

Spočetka se je mislil umoriti z gladom. Ali kmalu je prevladala v njem želja po življenju in nada, da se lahko pozneje vrne v domovino. In ni več odklanjal jedi. Ali bol, nepopisna bol po domovini ga ni zapustila. Ta bol ga je spremljala vse življenje. In ko so ga kot lepega in zdravega mladca kupili za kalifovo telesno stražo v Kordovi, se je še povečala, No, ko je spoznal, da to življenje ne bo prehudo, se je nekoliko omilila. Ko se je pomikal po lestvi časti vedno višje in višje, mu je postajalo lažje ali misel na dom ga ni nikdar zapustila. Počivala je v njem in se oglašala, kakor gavrani nad bojnim poljem, pokritim s padlimi junaki. In sedaj, ko se je povzpel do najvišje časti, katero si je mogel misliti, mu je bila v srcu bolest. Neki notranji glas mu je pravil: Neumnež, jej, in ne toguj! Ali ni bedasto, da toguješ za nečim, kar ti ni sojeno, mesto da se veseliš tega, kar imaš. Za domovino plakaš? Ali ni to neumno? Kdo te pozna v domovini? Tvoji roditelji, ki so te poznali, so mrtvi že davno, in če bi tudi še živeli, bi se ne spominjali več na te, niti te poznali, ako bi se vrnil v kraj, kjer si se rodil. In če bi ostal tam, kdo ve, ali bi ne bil nepoznan in neupoštevan, kakor pravi latinski pregovor: nemo propheta in patria. (Nikdo ni prerok v domovini.) Tu si pa dospel do sijajne časti. Imaš vsega, kar ti poželi srce. Zlato in drago kamenje je tvoje in pred teboj se klanja ne samo Kordova, ne samo Španija, temveč. lahko se reče, cela Evropa. Zakaj tedaj žalost, zakaj tuga? . . .

A ta glas je govoril zaman. Drugi, močnejši, mu je pripovedoval o žitorodnih poljih, zelenih gorah, o onem rodnem, milem morju in o krasni hrvatski govorici . . .

Tako je prebil Wadha el Ameri prvo noč, kot prvi dostojanstvenik kalifov, kot hadžib . . .

Ko je naposled prišel čas, da vstane, so mu bile oči krvave in globoke. Okrog njih so pa bili modri kolobarji, a obraz mu je bil bledejši, kakor po navadi. Duša pa mu je bila zmučena na smrt.

Tako zmučenemu prijavi suženj, da ga čaka popotnik iz daljnih krajev, človek iz daljne Hrvatske, ki je prišel, da se mu pokloni.

Človek iz Hrvatske, Hrvat. Tako ime ga je elekriziralo.

— Kje je ta človek? — vzklikne razburjen, da se je suženj, ki mu je prinesel to vest, prestrašil tako, da se ni mogel niti ganiti.

— Pripelji mi ga, kaj čakaš — je dejal Wadha el Ameri.

— Ali gospodar — reče suženj boječe — tako v nočni obleki ga hočeš sprejeti?

— Ah, kaj — odvrne Wadha el Ameri — kaj te skrbi moja obleka. Privedi mi prišleca!

Suženj se ni upal dalje obotavljati, nego je šel po prišleca.

Ni minulo mnogo časa, ko se je prikazal med vrati Strezinja. Postal je za trenutek, kakor da se hoče prepričati, če je človek, pred katerim stoji, v resnici oni, katerega išče.

Med tem je Wadha el Amri premeril Strezinjo od glave do nog in vljuden nasmeh se mu objavj na licu. Videlo se je, da mu je ta mladi človek simpatičen.

Strezinja se prikloni in molči. Vsekakor je čakal, da ga prvi ogovori oni, h kateremu je prišel.

Ni mu trebalo dolgo čakati. Wadna el Amri mu reče v lepi hrvaščini, katero je Strezinja takrat prvikrat slišal, odkar se je nahajal v Španiji:

— Reklo se mi je, da si Hrvat. Iz katerega kraja si, katerega rodu in kako ti je ime? Katera sreča te je privedla sem?

— Da si mi zdrav, veliki Wadha. In ker me vprašaš, ti hočem odgovoriti. Ime mi je Strezinja in sem hrvatsko-kraljevskega rodu. Moja zibelka je tekla na obali Jadranskega morja, nedaleč od Splita. Prihajam sem na željo samega kralja Svetoslava Surinje, kateri, kar ti je gotovo znano, vlada že šesto leto hrvatskemu narodu. Poslal me je sem, da vidim vaše znamenite šole in si naberem znanja ter jih presadim v hrvatski narod in hrvatski dom.

— Lepo je to od tvojega kralja, da skrbi za napredek znanosti v hrvatskih deželah. Tem lepše, ker je zaradi spora s prejšnjim kraljem in lastnim bratom Držislavom mnogo škodoval Hrvatski.

— Ali so ti poznani naši spori?

— Misliš morda, da spim? Ako bi bil tvoj kralj Svetoslav živel v slogi z Držislavom, bi Peter Orseolo, dož beneški nikdar ne napadel Zader, Trogir, Split, Dubrovnik, Krk, Osor in Rab, nikdar bi ne osvojil Beligrad, otokov Korčulu in Lastovo, nikdar se imenoval "dux Dalmatiae". O, ta tvoj Surinja mi ni ljub. Mesto da se pridruži, kakor izdajica, Petru Orseolu, ter mu pošlje lastnega sina za jamstvo, bi naj raje z mečem v roki navalil na proklete Benečane. Ako bi se zgodilo tako, bi Benečani še danes plačevali davek Hrvatom, kakor so ga plačevali čez stoletja. Ali tvoj kralj Surinja je pustil, da so zasedli mogočna dalmatinska mesta, in kdo ve, morda bodo pretekla stoletja, predno se hrvatski narod reši teh pijavk.

— Veliki Wadha, ne srdi se. Položaj je bil takšen, in ni bilo pomoči. Hrvati sami na sebi niso dovolj močni.

— Neumnost — se razsrdi Wadha. — Vi Jugoslovani najdete vedno izgovor in če bi ga iskali na mesecu, samo da prikrijete malodušje in bojazljivost. Sedaj se boji tega, potem zopet onega, a bali bi se raje slovanske nesloge in prepirov. In tedaj bi imeli državno moč in slavo, kakršne ni daleč naokrog. Mesto da trepetate sedaj pred Bizancem, sedaj pred Franki, zopet pred Benečani in se jim ponujate kot robovi sedaj tem, sedaj onim, bi se naj raje tresli pred veliki Bogom in zaupali v lastno moč.

Strezinja je poslušal te besede mirno in lice mu je žarelo sramu.

— Oprosti — reče naposled — morda je tvoj ukor vendar prestrog. Mi nismo izgubili samostalnosti. Pač pa je dobil Svetoslav za svojega sina Štefana, Hicelo, hčer slavnega beneškega doža Petra Orseola. Obenem je postal član rodbine kralja Štefana, zakaj brat Hicelin Oton, ima Štefanovo setro za ženo.

— Hm, kolika sreča za Hrvatsko — se poroga Wadha. — A vprašam te, ali je Hicela prinesla od doža za doto svojemu hrvatskemu soprogu nazaj mesta in otoke? Ni! Ali vprašam te, ali je ogrski kralj Štefan prenehal svojemu sorodniku ogrožati meje kraljestva? Ni! Ko je Svetoslav ženil svojega sina, bi moral zahtevati večjo doto. Sicer pa — se prekine Wadha el Ameri sam — preidemo k tebi. Po vsem tem se ti bo zdelo, da mi nisi dobrodošel. Kaj? Nú, varaš se! Na tvojem licu čitam, in laskam se samemu sebi, da vem čitati z obrazov, si ti plemenit mladec. Željan si znanja in okrit; hraber si, to je dokaz, da si se odločil na tako daljno pot. Vse to mi je dovolj, da ti rečem: Dobro došel! Ako še ne veš, ti moram reči sedaj, da jaz nisem več samo poveljnik telesne hrvatske straže, nego da sem od danes največji dostojanstvenik.

— Hadžib — se začudi Strezinja in stopi korak nazaj.

— Da, Hadžib! Ali ne boj se. Ta čast ti bo samo v korist in varstvo. Od danes si ti v moji zaščiti in nadejam se, ko se nekoč vrneš v svojo domovino, da poneseš dobre spomine na Kordovo s seboj in na onega, ki ga vidiš pred seboj in kateremu ni sojeno, da se povrne v zemljo svojih očetov, da bi gledal valove sinjega Jadranskega morja ter poslušal pesem hrvatskih deklet in junaških vitezov v veselem kolu.

Strezinji se je zdelo, da so oči Wadhine postale vlažne, in opazil je, da mu drhti glas v neki razburjenosti.

— Ti, sinko, si tako srečen, da se povrneš tja, odkoder si prišel in nagledal se boš zelenih hribov in se radoval lepe domovine svoje. Draga mi je domovina! Hočem te narediti za sina in ko te nekoč pošljem v Hrvatsko, bom mislil, da odhaja tja del moje duše. Morda bom lahko v tebi in po tebi koristil svoji dragi domovini.

Strezinji vzdrhti srce na te besede in vzklikne:

— Veliki hadžib, nisi pozabil svoje domovine Hrvatske, ti jo ljubiš še vedno, dasi si tako daleč od nje in je nisi videl toliko let?

Wadha na te besede ničesar ne odgovori, nego razprostre roke in objemši Strezinjo, ga poljubi na čelo.

VI.

Bil je krasen, jasen dan, ko je korakal Strezinja po mestnih ulicah. Kordova se je že nekoliko od zadnjih dogodkov pomirila in tako je bilo zopet vse v starem miru.

Strezinja se je moral preseliti v novo palačo Wadhe el Amerija, kjer je dobil lepe sobe. Prve dni svojega bivanja v Kordovi je porabil, da si ogleda znamenitosti tega mesta. Danes pa se je požuril, da vidi doslej še neogledano čudo zlatarske umetnosti, vrt iz suhega zlata, ki ga je najznamenitejši kordovski zlatar izdelal in izložil. Cvetje tega vrta je bilo iz zlata, srebra in dragega kamenja, jaspisa in smaragda.

Dolgo časa je stal Strezinja pred tem čudom, kar nenadoma čuti na rami težko roko.

Ko se ozre, zagleda pred seboj istega vojaka, ki ga je srečal pri vhodu v Kordovo.

— Ti si pozabil na me, sin daljnih krajev — se mu je smejal Arabec, kazaje svoje bele zobe. — Prosil sem te, da me obiščeš, kakor najhitreje ti je mogoče, a ni te in te ni. Mislil sem, da si se že pogreznil v zemljo. Ali močno sem se razveselil, ko sem te tukaj opazil.

— Ej, prijatelj, oprosti, zakaj dogodki zadnjih dni in moji posli so krivi, da te nisem mogel posetiti.

— Naj ti bo odpuščeno — se nasmeje Arabec vnovič — ali to ti rečem, sedaj mi več ne uideš. In da tega v resnici ne storiš, je najbolje, da greš takoj z menoj. Ni daleč do mene, in postrežem ti tako, da boš, upam, zadovoljen. Imaš čas?

Strezinji ni bil ravno neljub ta poziv, vendar se je obotavljal Dasi ni imel drugega posla, kakor da si ogleda mesto, je vendarle to povdaril, kot nujen posel.

Arabec mu odvrne:

— Imel boš časa dovolj, da si ogledaš do sitega celo Kordovo. Naposled najdeš v moji hiši tudi kaj takega, kar te bo morda zanimalo. Samo pojdi z menoj.

Strezinja se je dal pregovoriti. In zakaj ne. Videl bo vsaj dom preprostega Arabca ter proučil način njegovega življenja. In to mu je bilo ljubo, da vidi v tujini čimveč, da potem lahko pripoveduje v domovini o vsem tem, in ako je kaj dobrega, da tudi presadi v zemljo svojih očetov.

(Dalje sledi.)

Doživljaji mladega ruskega vojaka.

Iz Stockholma poroča vojni poročevalec zanimivo zgodbo o nekem mladem ruskem vojaku, kateri je najbrže največ doživel v tej vojni. Temu ruskemu junaku je ime Vladimir Kodrijalcev in je 14 let star, toda izgleda mlajši. Vi bi ga morali videti, kako ponosno koraka po petrograđskih ulicah z rusko vojaško čepico na glavi in oblečen v francosko sivo vojaško uniformo. Tako je vedno oblečen in menda radi tega, ker ima največji ruski vojaški križ, križ sv. Jurija in zraven tega pa še francoski vojaški zaslužni križec na svojih prsih.

V začetku vojne se je deček odločil, da se poda na fronto. Vsedel se je na vlak in se je srečno pripeljal v Varšavo brez voznega listka. Ves čas se je moral skrivati pred sprevodniki, da bi ga ne zasačili, ker bi ga takoj spodili iz vlaka. Vozil se je dva dni in dve noči. Iz Varšave se je podal v Novi Georgijevsk; potoval je večinoma peš. Ako je dobil slučajno kak voz, je prisedel in se tako nekaj časa peljal. Od tam se je napotil v Cikanov, kjer se je pridružil nekemu sibirskemu pešpolku. Vojaki so ga bili veseli in so ga radi vzeli medse, in to največ radi zabave, ker je bil fantiček jako zabaven. Pešpolk je dobil povelje, da mora iti v Prasmiče, kjer se je že začela bitka. Potoval je čez Horjele. V Prasmičih je dobil neki oddelek kozakov in se je tem pridružil, ker mu niso pri prejšnjemu polku dovolili, da bi šel z drugimi tovariši v boj. Takoj so mu dali neko jako važno opravilo. Poslali so ga v bližnjo vas, da naj pregleda, ako je tam kaj nemških vojakov. Res je šel v dotično vas in se oziral naokoli jako brezskrbno, kot bi ga celi svet nič ne brigal. Kajpada so bili tam Nemci, ki so ga takoj prijeli ter začeli izpraševati, od kod je prišel, in ako je tam kaj ruskih vojakov. Vladimir se je pa začel na vse mogoče načine lagati in pripovedovati, da je on pobegnil iz onega kraja, ker so ga ruski vojaki pretepali, ko so prišli v njegovo rojstno vas. Bili so tam dolgo časa in prejšnji dan jih je videl, ko so odšli bolj na sever. Nemški vojaki se niso dosti brigali zanj in je lahko vse pregledal. Ko je nastala noč, se je tiho splazil iz vasi in odšel v ono smer, od koder je prišel. Toda, ko je prišel tja, je videl v svoje začudenje, da so kozaki že odšli.

Nato se je Vladimir pridružil nekim uralskim kozakom in je ostal pri njih ves čas druge invazije v Vzhodni Prusiji. Bil je največ pri poizvedovalnem oddelku in se vozil na kolesu, katerega je dobil v nekem nemškem mestu. Na nekem poizvedovalnem pohodu je bil ranjen in prepeljali so ga v bolnišnico v Voronež. Ko je ozdravil, se je zopet pridružil kavkaškemu pešpolku. V jako hudi bitki 23. maja 1916. je v največjem ognju srečno prinesel neko zelo važno depešo od svojega bataljona na polkovni štab. Za to izredno junaštvo in hladnokrvnost je dobil red sv. Jurija 4. razreda.

Dne 9. junija so ga pa Nemci v drugič vjeli, in ker je nosil rusko vojaško uniformo, so postopali z njim ravno tako kot z drugimi ruskimi ujetniki. Najprvo so spravili ujetnike na navadne kmetske vozove in so se vozili tri dni do Tavrobina. Na tem potovanju so veliko pretrpeli, ker je bila pot zelo slaba. Živeža so dobili jako malo. Ko so prišli v Tavrobin, so dobili neko skromno kosilo in po tem kosilu so jih spravili na vlak. Več kot sedemdeset mož so natlačili v en sam živinski voz. Šestdeset ur so bili tako zaprti v tem vozu in ves čas so imeli samo par pozod vode in jako malo kruha. Ko so prišli v ujetniško taborišče Tuschel, so dobili nekaj gorke juhe. Po dveh tednih so bili prestavljeni v Neumuenster, kjer so bile razmere bolj ugodne. Večinova vsi ujetniki so bili poslani na kmete, da so pomagali obdelovati polja in radi tega so dobili tudi boljšo hrano. Čez nekaj časa je bil Vladimir poslan v Mecklenburg in z njim je šlo še nekaj drugih ruskih ujetnikov. Tam je dobil veliko francoskih, belgijskih in angleških tovarišev. Ujetniki so bili razdeljeni po narodnostih in vsaka narodnost je bivala v posebnih taborih. Vsi ujetniki so dobili črno obleko in črke K. G. (Kriegs- Gefangener, vojni ujetnik) iz rumenega sukna so bile prišite na rokav. Čez nekaj časa je bil ta odddelek odposlan v Sauerbach, kjer so bili nastanjeni 14 dni v jako slabih razmerah. Nato so bili ruski ujetniki poslani na zapadno bojišče, kjer so jim ukazali, da morajo kopati strelne jarke v najhujšem ognju francoskega topništva. Drugi dan so se pa ti ujetniki uprli in nihče ni hotel iti iz barake. Ker niso hoteli delati, so jim Nemci rekli, da toliko časa ne dobijo nobene hrane, dokler ne gredo na delo. Drugi dan se je to zopet ponovilo. Sedaj so jih pa nemški vojaki izgnali z nasajenimi bajoneti iz barak in v bojno črto, kjer jih je nemški častnik nagovarjal, da naj bodo pametni in da naj delajo, ker nemški ujetniki morajo tudi delati v Rusiji na bojišču. Toda ruski ujetniki so mu odgovarjali, da niso nemški ujetniki v Rusiji prisiljeni delati na bojišču pod ognjem njih lastnih topov. Nato jim pa reče nemški častnik: "Ako ne marate delati, bodete vsi pomrli radi lakote." Ker so pa Rusi vedeli, da je smrt za lakoto hujša, kot pa biti ustreljen, so se raje podali in še nadalje kopali strelne jarke.

Naslednji dan so pa Vladimir in dva njegova tovariša ostali doma in ni jim bilo treba na delo. Dva sta bila ranjena od francoskih krogel, eden je pa imel zvinjeno roko. Tedaj pa skleneta Vladimir in njegov prijatelj Letiš, da pobegneta. Toda bilo je jako težavno, ker so jih dobro čuvali in oba sta bila jako slabotna radi stradanja. Ker je pa Vladimir radi trpljenja in lakote toliko oslabel, da je resno zbolel, so ga poslali za nekaj časa v zdravniško oskrbo. Ko je ozdravel, ga niso več poslali kopati strelnih jarkov. Dali so mu delo v kuhinji. Sam je dobil dosti hrane in kmalu se je počutil boljšega in njegovo telo se je začelo krepčati. Od te hrane, ker jo je vedno dobival precej, dajal je tudi svojemu tovarišu Letišu.

Ko sta se oba čutila dovolj krepka, sta sklenila pobegniti. Za izpeljavo sta določila prvo primerno noč za beg. Ko je bila neka noč zelo temna in dež lil v potokih, sta pobegnila. Zlezla sta skozi bodečo žično ograjo jako previdno, da bi ne napravila kakega šuma. Ko sta se srečno izmuznila iz taborišča, sta šla previdno proti gričevju, za katerim so bile francoske čete. Nekaj časa sta se plazila po vseh štirih, potem sta zopet tekla. Kakor hitro sta začula kak šum, sta se vrgla na tla. Tako sta srečno prišla do nekega jarka, kateri je bil poln vo sta zaslišala prihajanje nemške straže, sta se brez pomisleka vrgla v graben in Vladimiru je segala voda do vratu. Pljusk vode je pa slišala nemška straža in začela streljati; na drugi strani je pa odgovorila s streli francoska straža. Ker je bila pa taka tema, da se je dlje potipalo, kot pa videlo, sta bila rešena, kajti nemška straža ju ni mogla zapaziti, čeprav je bila blizu, ker sta bila v kalni vodi v jarku. Čim sta obe straži nehali s streljanjem, sta hotela begunca iti naprej, toda komaj sta se pripravila, da bi zlezla iz jarka, sta zopet začula prihod straže. Morala sta zopet v vodo in tako prebila dve uri v vodi. Ko je nemška straža odšla, sta se previdno splazila iz jarka in tekla na vso moč proti francoskim zakopom, klicajoča: "Russe! Russe!" Ker se je ravno med tem časom zabliskalo, zagledata francoske straže. Hitro vzdigneta roke potem zlezeta skozi žično ograjo. K sreči je bil pri tej četi neki francoski častnik, kateri je jako dobro govoril ruski jezik. Vladimir mu je pripovedoval o svojih dogodkih in seveda tudi natanko pojasnil o nemških pozicijah, kolikor je vedel. Častnik je šel takoj k telefonu in čez nekaj časa je začelo francosko topništvo svoje uničevalno delo. Vladimirja in njegovega tovariša so vzeli v avtomobil in ju prepeljali v neko mesto zadej za bojno črto. Tam sta dobila dovolj jesti, sveže perilo in Vladimir je dobil vojaško uniformo francoskega bobnarja. Čez par dni zopet prideta dva ruska begunca. In tako se je vedno ponavljalo. V dveh mesecih se je to število zelo pomnožilo. Radi tega so jih poslali v Pariz, kjer jih je sprejel ruski grof Ignatiev. Ta jih je pohvalil radi njunega junaštva.

Neko nedeljo so skupno šli v cerkev in tam so bili vsi odlikovani s francoskim vojaškim h brostnim križcem. To je bilo ra no tisti čas, ko je ruski gen Brusilov začel na vzhodni fro znano veliko ofenzivo.

Vladimir je postal takoj ve ljubljenec vseh Parižanov in m sikateri bi ga bil rad vzel za sv jega sina. Toda on ni hotel t ostati. Začeli so ga izpraševa zakaj da zapušča Pariz, kjer vendar tako lepo življenje.

"Jaz grem domov in bom p skušal iti nazaj na fronto," jim odgovoril. "Zame ni več ži življenje. Je preveč dolgočasn

PRIDELEK V COLORADU KAŽE DOBRO.

Washington, D. C. — Če ljud oderuhi in špekulantje ne pog bijo poljskega pridelka, potem ljudstvu v državi Colorado ni t ba bati, da bo stradalo.

Buletin poljedelskega dep menta, ki ocenjuje poljski pri lek po 100% povprečnega pri ka, izkazuje za državo Colora 107.8%. Prodelek se je od ja ja do 1. julija zboljšal za 3.1%

MESTNI NAPENJALCI ELE TRIČNIH ŽIC ZAHTEVAJ POVIŠANJE MEZDE.

Seattle, Wash. — Napenj žic, ki delajo v mestnem dep mentu za razsvetljavo, so v draginje ponovili svojo zah za zvišanje mezde.

Delavci zahtevajo $5.75 dne mezde, ali 80 centov povišanja dan. Sedanja mezda je $4.95.

Delo napenjalcev žic je zelo varno, in mnogo jih je ubitih, pridejo pri delu v dotiko z ž žico.

PRISTANIŠKI DELAVCI S PRITOŽUJEJO.

Seattle, Wash. — Strokovna ganizacija pristaniških delav je vložila pritožbo pri "Cent nem delavskem svetu", v ka zahteva preiskavo proti delo jalcem.

Po sistemu odprte delavnic je bil sprejet po zadnji stavki, postavljajo organizirane delav in prednost imajo delavci, ki šele prišli v mesto.

VOJAŠKA POSADKA MAS KRIRANA.

Laredo, Tex. — Petdeset b ditov je vdrlo ob solnčnem v du v mesto Lier v mehiški dr Tamanlipas. Banditje so ora in zapalili mesto. Masakrirali vojaško posadko, brojeco tride mož, ki je spala, ko so jo nap banditje.

Ko so prišli na pomoč vojak Vickorije, so bili tolovaji že hribe in doline.

PLAV SE JE POVEZNIL

Invermere, B. C. — Charles Drysdale, načelnik zemljemer družbe, in njegov pomočnik liam J. Gray, sta skušala s vom križati reko Kootenay ob livu reke Cross. Sredi reke je čan tok poveznil plav in ob utonila.

FRANCIJA JE NAROČILA LADIJ.

Portland, Ore. — Franc vlada je naročila dvajset par kov iz lesa. Zgradi jih Foun tion kompanija, ki dogradi veliko ladjedelnico v Portland

PREISKAVA CEN ZA JEK IN PREMOG PRIČNE V PO DELJEK.

Chicago, Ill. — Člani zvezn brtne komisije se zberejo v deljek v Chicagu, da prič preiskavo cen za jeklo in pre

Pregledovanje knjig mesar tvrdk je pričelo v sredo. Na pregledovanja je, da dole produkcijske troške in tržne za meso. Pregledali bodo t knjige odpošiljateljev živine trg, da pride več luči v stvar.

Pregledovalcem knjig pom jo knjigovodje in računov mesarskih tvrdk. Pregledova knjig bo trajalo več tednov.

Davies odide v South Chic in Gary, da izvrši potrebne za preiskavo produkcijskih tr kov za jeklo.

Jo razume.

Gospa: — Imate ljubimca!

Kuharica: — Nimam! Toda bojte se, gospod se še ni rajš vame.